

Zoonózis-jelentés, 2015 9

Tájékoztató szakmai
továbbképzésről 15Fertőző
betegségek
adatai 18

Epidemiológiai Információs Hetilap

NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ

ZOONÓZIS-JELENTÉS: A BEJELENTETT, LISTERIA OKOZTA MEGBETEGEDÉSEK SZÁMA 2014-2015-BEN NEM VÁLTOZOTT JELENTŐSEN, DE GYAKRAN FORDUL ELŐ A BETEGSÉG AZ IDŐSEBB KOROSZTÁLY KÖRÉBEN

Az európai szakértők már 2008 óta észlelik a listeriosis trendjének növekedését, azonban kiemelik azt is, hogy a bejelentett megbetegedések száma nem változott lényegesen 2014-2015 között. A legtöbb megbetegedést a 64 év feletti körében regisztrálták.

Ez csupán néhány a legfrissebb következtetések közül, melyek az EFSA (Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság) és az ECDC (Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ) legújabb, 2015-re vonatkozó **zoonózis-jelentésében** szerepel. Az összefoglaló a salmonellosis, a campylobacteriosis és az élelmiszer által terjedő járványok legújabb Európai Unió trendjeit is tartalmazza.

Az EFSA és az ECDC éves zoonózis-jelentése 32 európai ország (28 tagállam, valamint Norvégia, Izland, Svájc és Liechtenstein) jelentésének adatain alapul, a dokumentum segít az EU Bizottságának, és a jelentő országoknak az élelmiszer- és vízeredetű megbetegedések és járványok azonosításában, nyomon követésében, jelentésében,

a megfelelő intézkedések meghozatalában, valamint a fertőzések megelőzésében. A jelentés többek között a következő zoonotikus eredetű betegségekkel foglalkozik: **yersiniosis, VTEC fertőzések, echinococcosis és Q-láz.**

2015-ben a regisztrált listeriosis megbetegedések száma 2 200 volt, a betegség 270 fő esetében halálos kimenetelű volt. Ez volt az eddig valaha bejelentett legmagasabb esetszám az EU tagországaiban. A 64 év fölöttiek között, előfordult megbetegedéseknek az összes esethez viszonyított aránya állandó növekedést mutatott: a **2008-ban** kalkulált **56%-ról, 2015-re 64%-ra nőtt.**

Emellett, ebben az időszakban majdnem megduplázódott a 84 év felettieket érintő esetek száma, és a megbetegedési arány is növekedett az összes korosztály listeriosis megbetegedéséhez viszonyítva.

„Aggasztó a listeriosis megbetegedések előfordulásának gyakoribbá válása, az esetszám emelkedése főként a lakosság idősebb korosztályait érinti.

Az ECDC szoros együttműködésben az EU tagországainak szakértőivel mindent megtesz az élelmiszer- és víz eredetű fertőzések és járványok surveillance-ának fejlesztéséért, külön hangsúlyt helyezve a listeriosisra. Elő kell segíteni az ilyen eredetű esetek halmozódásának, és a járványoknak a minél előbbi észlelését, mivel ez lehetőséget ad a további fertőzések előfordulásának megelőzésére” – nyilatkozta, Mike Catchpole, az ECDC vezető kutatója. Véleménye szerint ez olyan közvetlen közegészségügyi fenyegetés, amit nagyon komolyan kell vennünk.

A Listeria-fertőzést a *Listeria monocytogenes* baktérium okozza, mely igen elterjedt a környezetben. Ez a baktérium életképes alacsony hőmérsékleten is és ellenálló a koncentrált sóoldatokkal szemben, ezért könnyen szaporodik feldolgozott, tartósított és hűtött készételekben, és más ilyen típusú élelmiszeripari termékekben. Ezek a következők: feldolgozott

(előrecsomagolt és különféle élelmiszeripari technológiákkal kezelt) hús és hal, felvágottak, tejtermékek, főként a lágysajtok, a vaj és a tej, különösen, ha az nem pasztörözött; valamint az előre elkészített szendvicsek és saláták.

A legtöbben tünetmentesek maradnak, ha Listeriával szennyezett élelmiszert fogyasztanak, azonban az idősek, az immunrendszer gyengeségében szenvedő betegek, a várandós nők és az újszülöttek listeriosis agyhártya- és agyvelőgyulladást, illetve véráramfertőzést (szepszis) okozhat. A betegség minden megjelenési formája hosszadalmas antibiotikum-kezeléssel gyógyítható, azonban a súlyos invazív fertőzések esetében a betegség kimenetele kétséges.

Dr. Martha Hugas, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) biológiai veszélyekkel, és élelmiszer-szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testületének vezetője szerint: „A fogyasztásra kész élelmiszerekben, amelyekben a Listeria a leggyakrabban megtalálható, és amelyek a leggyakoribb forrásai a humán fertőzéseknek, e baktérium előfordulása csak igen ritkán lépte túl a jogszabályban meghatározott egészségügyi határértéket. A fogyasztók egészségének védelme érdekében ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a vásárlóknak figyelemmel kell kísérniük a terméken szereplő és a gyártó által meghatározott eltarthatósági/fogyaszthatósági idő lejártát, a termék biztonságos tárolására vonatkozó utasításokat, illetve az Élelmiszerbiztonsági Hivatal erre vonatkozó egészségügyi ajánlásait.”

2015-ben 22 9213 **campylobacteriosis** megbetegedést jelentettek be, ami még mindig a leggyakrabban előforduló élelmiszer eredetű fertőzés az EU tagországaiban. 2008 óta e betegség trendje is növekvő tendenciát mutat. A kórokozó leggyakrabban élő baromfiból és csirkehúsból mutatható ki.

Az EU tagországainak területén a második leggyakoribbként regisztrált zoonózis, a **salmonellosis** eseteinek a száma szintén kisfokú növekedést mutat. Míg 2014-ben 92 007 bejelentést regisztráltak, addig 2015-ben már 94 625-öt.

Az elmúlt két évben tapasztalt növekedés részben a surveillance rendszer fejlesztésével, és új, pontosabb laboratóriumi vizsgálatok bevezetésével, ennek következményeként pedig a bejelentések számának emelkedésével is magyarázható. Mindazonáltal, a hosszútávú tendencia kimutathatóan csökken az utóbbi időben.

A legtöbb EU tagállam elérte és tartja a Salmonellával fertőzött baromfiállományok arányának az előírt mértékét. A Salmonella főként feldolgozatlan és fogyasztás előtt hőkezelést (főzést-sütést) igénylő baromfihúsban található.

Élelmiszer eredetű járványok

2015-ben összesen 4 362 élelmiszer eredetű járványt jelentettek. A járványok leggyakrabban azonosított kórokozója a Salmonella volt, és a járvány kialakulása leggyakrabban a tojás nem megfelelő felhasználásával volt összefüggésbe hozható. Fontos megjegyezni, hogy ennek ellenére a Salmonella-eredetű járványok száma 2010 óta 41%-kal csökkent.

Forrás: www.ecdc.europa.eu

Listeriosis/Listeria az EU-ban 2015-ben

2015-ben 2 206 megbetegedést jelentettek.
Közülük 1 524 esetben ismert a kor és a kimenetel.

1 524

1 524 listeriosis
megbetegedés, melynél
ismert a kor és a kimenetel

64%

64%-a a betegeknek
65 éves vagy idősebb volt

20%

20%-a a 65 éves vagy idősebb
betegeknek meghalt

Listeria monocytogenes az élelmiszerben (EU, 2015)

3,9%

L.monocytogenes-pozitív
azonnal fogyasztható
haltermék

2,5%

L.monocytogenes-pozitív
azonnal fogyasztható
hústermék

1,1%

L.monocytogenes-pozitív
azonnal fogyasztható
sajtféle

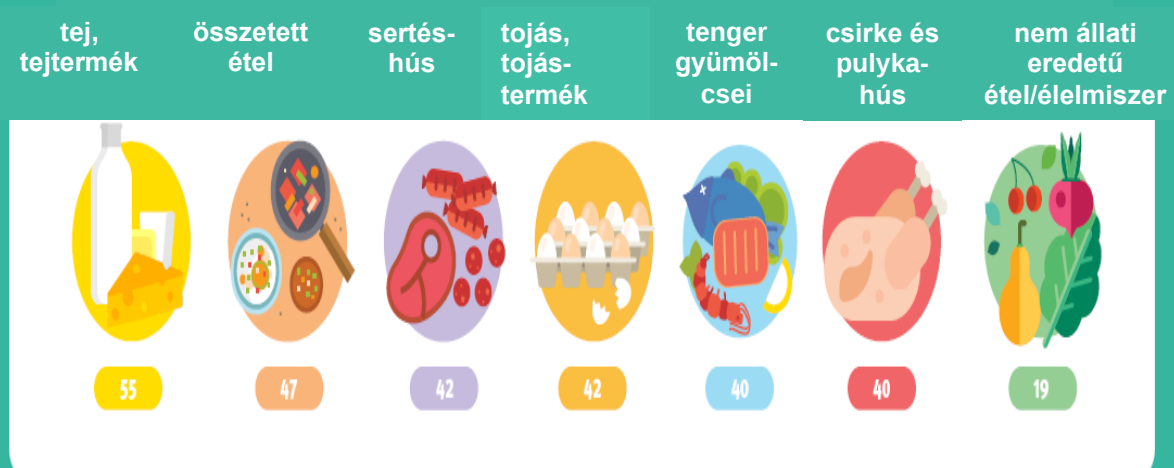

Source: European Union summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2015, published by EFSA and ECDC in 2016. Data on case numbers come from the European Surveillance System (TESSy), data on food come from EFSA zoonoses database.

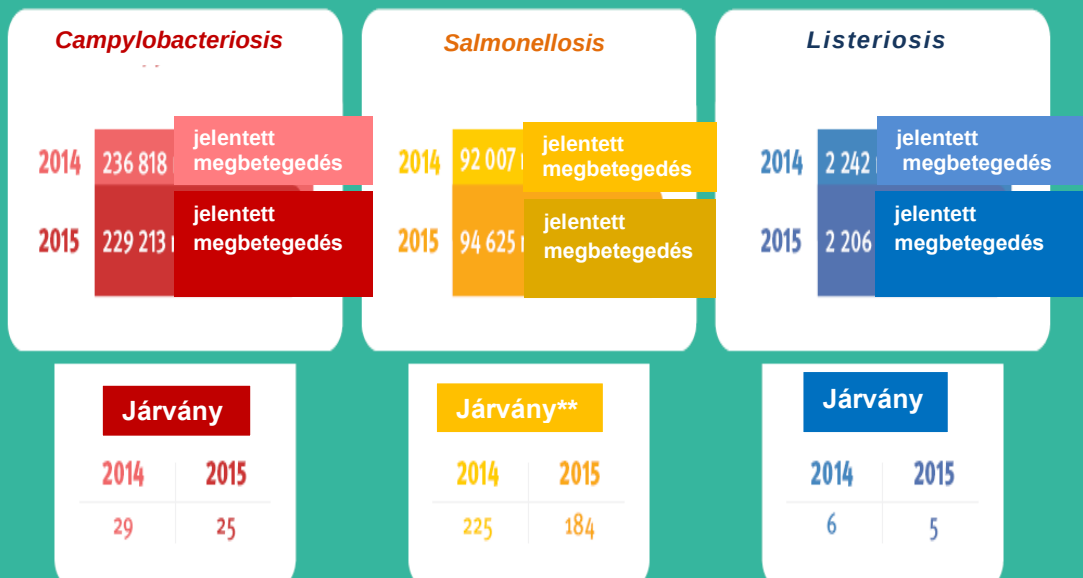
Mennyire biztonságos az Ön által fogyasztott étel/élelmiszer?

Járványt terjesztő élelmiszerek/ételek és az általuk okozott járványok* száma (EU, 2015)

A leggyakoribb, élelmiszer által is terjedő fertőző betegségek (EU, 2014-15)

*Erős bizonyítékkal rendelkező, élelmiszer által terjesztett járványok

**A számbeli eltérés a korábban publikált adatoktól az erős bizonyítékkal rendelkező járványok osztályozásában időközben történt változás következménye.

Forrás: [Annual summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2015](#), published by EFSA and ECDC in 2016. Data on case numbers come from the European surveillance system (TESSy), data on outbreaks come from EFSA zoonoses database.

TÁJÉKOZTATÁS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSRŐL

**Országos Epidemiológiai Központ
Az MTA Biológiai Tudományok Osztályának
Mikrobiológiai Osztályközi Tudományos Bizottsága
Magyar Mikrobiológiai Társaság**

MEGHÍVÓ

a Lányi Béla Tudományos Nap című akkreditált továbbképzésre

Ideje: 2017. február 21. kedd 10 óra, **regisztráció** 9:30-tól

Helye: Fodor József Terem, Budapest, IX. ker., Nagyvárad tér 2.

Levezető elnökök: **Dr. Takács Mária** főigazgató-helyettes,
címzetes egyetemi tanár

Pászti Judit főosztályvezető

A külvilág belül; az ember, mint ökoszisztéma

Előadó: Prof. Dr. Falus András, az MTA rendes tagja

Semmelweis Egyetem, Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet

A Staphylococcus aureus bakteriémiák növekvő jelentősége

Előadó: Dr. Székely Éva, Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház

Pneumococcus szerotípus-változások a védőoltások tükrében

Előadók: Dr. Dobay Orsolya PhD ¹ Dr. Tóthpál Adrienn PhD ¹,
Dr. Tirczka Tamás ²

¹ Semmelweis Egyetem, Orvosi Mikrobiológiai Intézet,

² OEK Bakteriológiai I. Osztály

Ritka (?) parazitózisok**Előadó:** Dr. Dóczi Ilona, PhD

Szegedi Tudományegyetem, Klinikai Mikrobiológiai Diagnosztikai Intézet

Shiga-toxint és citoletális duzzasztó toxint termelő Escherichia coli törzsek és profágjaik molekuláris jellemzése**Előadó:** Prof. Dr. Tóth István, az MTA doktora

Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Állatorvostudományi Intézete

Változások az enterális bakteriális diagnosztikában, különös tekintettel a patogén Escherichia coli csoportok azonosítására**Előadó:** Dr. Mag Tünde, PhD

Országos Epidemiológiai Központ, Bakteriológiai II.osztály

Baktériumok teljesgenom-szekvenálásának alkalmazhatósága járványkivizsgálásban**Előadók:** Dr. Tóth Ákos, PhD, Ungvári Erika,

Országos Epidemiológiai Központ

Tesztírás**A vizsga lebonyolításáért felelős:** Dr. Takács Mária

Az előadások célközönsége: orvosi mikrobiológiai illetve más szakvizsgára készülő mikrobiológusok, klinikai és kórházi orvosok, epidemiológusok, infektológusok, közegészségügyi-járványügyi laboratóriumi szakemberek, klinikai mikrobiológusok, egészségügyi szakdolgozók.

Jelentkezési határidő: 2017. február 14.**Részvételi díj:** nincs

A továbbképzés kreditpont értéke orvosok, klinikai mikrobiológusok számára **14 pont**, egészségügyi szakdolgozók részére **8 pont**.

Orvosok, klinikai mikrobiológusok számára az alábbi szakképesítésekhez szabadon választható szakmai pontszámként kerül jóváírásra:

Orvosi szakképesítések:

1. belgyógyászat | 2. bőrgyógyászat | 3. fertőző betegségek |
4. fertőző betegségek (higién.) | 5. háziorvostan | 6. higiénikus
7. higiénikus | 8. immunológia (képesítés) | 9. infektológia
10. klinik.labor.vizsg. (higién.) | 11. klinikai laboratóriumi vizsg. |
12. klinikai mikrobiológus | 13. közeg.-járványtan (higién.)
14. közeg.járványt.labor(higién.) | 15. közegészségtan-járványtan
16. közegészségügyi és járványügyi laboratóriumi vizsgálatok
17. megelőző orvostan és népegészségtan
18. molekuláris biológiai diagnosztikus
19. orvos (szakirányú szakképesítés nélkül)
20. orvosi laboratóriumi diagnosztika | 21. orvosi laboratóriumi vizsgálatok
22. orvosi mikrobiológia | 23. orvosi mikrobiológia(higién.)
24. trópusi betegségek | 25. tüdőgyógyászat

Amennyiben a résztvevő nem rendelkezik a felsorolt szakképesítések valamelyikével, **annak szabadon választható tanfolyami pontszámként kerül elismerésre.**

A NEFMI 64/2011 (XI.29.) rendelete értelmében az a résztvevő, **aki a vizsgával minősített tanfolyamon nem vizsgázik le, a tanfolyam minősítésekor megítélt kreditpontot nem kaphatja meg, tehát mint hallgató, részpontszámot sem kaphat.**

A továbbképzésre **az OFTEX portálon vagy az Országos Epidemiológiai Központ kapcsolattartójánál, e-mailben lehet jelentkezni 2017. február 14-ig a kitöltött jelentkezési lap megküldésével.** A jelentkezési lap letölthető az OEK honlapjáról (www.oek.hu) a Rendezvények menüpontból.

Tanfolyamszervező, a továbbképzés szakmai vezetője:

Dr. Takács Mária főigazgató-helyettes

Tel.: (1) 476-1383

Kapcsolattartó: Dömök Valéria oktatási ügyintéző

Tel.: (1) 476-1100/2100; e-mail: oktatas@oek.antsz.hu

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

Az Országos Szakmai Információs Rendszer Járványügyi Szakrendszerének Fertőzőbeteg-jelentő alrendszerét kiszolgáló **statisztikai** funkcionalitásnak az **évváltáskor észlelt hibája** miatt a heti jelentés alapját képező táblázatok nem a programozott eljárásrend alapján készültek el, így azok nem kerülnek publikálásra.

Az adatbázis célzott lekérdezése révén kapott adatok szerint, a **2017. január 9-15.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a **campylobacteriosis** megbetegedések száma 19%-kal kevesebb volt az előző év azonos hetében regisztráltnál. A **salmonellosisok** száma alatta maradt az előző év első hetében jelentettnek.

2017. 2. hetében másfélszer annyi **rotavírus-gastroenteritist** jelentettek, mint az előző év megfelelő időszakában, az esetek 40%-át a Közép-Magyarországi régióból és Hajdú-Bihar megyében regisztrálták.

Három új közösségi gastroenteritis-járványról érkezett jelentés. Egyik esemény sem volt tömeges méretű (5-11-12 beteg). Egy óvodában kialakult járvány kivizsgálása során már igazolták a **rotavírus** szerepét, a többi esetben a járványügyi jellemzők alapján a megbetegedések hátterében **calicivírus** állhat, a laboratóriumi vizsgálatok azonban még nem zárultak le.

Az **akut vírushepatitis** megbetegedések száma a héten **16-ra** csökkent, szemben az előző héten jelentett 28 esettel. Közülük **10 esetet hepatitis A vírus** okozott, két A vírushepatitis egy Nógrád megyei általános iskolából november 17-én kiindult területi járványhoz kapcsolható. További öt fertőző májgyulladás hátterében **hepatitis E** vírus, egy esetben **hepatitis B** vírus volt igazolható.

A **légúti fertőző betegségek** közül a **scarlatina** megbetegedések száma ötödével több volt az előző év azonos hetében regisztráltnál, folytatódott az előző időszakban megfigyelt emelkedő trend. A **varicella** megbetegedések száma is közel 20%-kal meghaladta az előző év első hetében nyilvántartásba került esetszámot. **Védőoltással megelőzhető fertőző betegségek** közül egy **pertussis** gyanújáról érkezett jelentés. A laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak.

Az **idegrendszeri fertőző betegségek** közül **két meningitis purulenta** került a nyilvántartásba. Az egyik megbetegedést **Y szerocsoportú N.meningitidis** okozta. Egy **meningitis serosa** és **két encephalitis infectiosa** megbetegedést jelentettek, még egyik etiológiája sem ismert.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a Centers for Disease Control and Prevention-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az ÁNTSZ dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujsg@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsg@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Országos tisztifőorvos:

Dr. Szentés Tamás

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Nyomda

Nyomdavezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)